

บทคัดย่อ

โครงการวิจัย “การจัดการด้านการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาศูนย์การเรียนรู้” มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาพัฒนาการ บทบาท และปัจจัย ตลอดจนเงื่อนไขที่นำไปสู่ความสำเร็จของการเกิดเป็นศูนย์การเรียนรู้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีชีวิต ได้แก่ อุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช อุทยานการเรียนรู้เทศบาลนครพิษณุโลก และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเทศบาลตำบลอากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร และ (2) เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และทำความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการบริหารจัดการส่งเสริมการเรียนรู้ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้วิธีการของการถอดบทเรียน เพื่อค้นหาและดึงเอาความรู้จากประสบการณ์และการปฏิบัติงานที่เป็นความรู้เฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นออกมา นอกจากนี้ ยังใช้วิธีการ Success Story Sharing (SSS) ที่เป็นการเรียนรู้ผ่านผลของการปฏิบัติ เรียนรู้จากการปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเครือข่ายและการศึกษาดูงานในสถานที่จริงเพื่อให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน

ผลการศึกษาพบว่า ขนาดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความเป็นเมือง วัตถุประสงค์ รวมทั้งลักษณะของการแสวงหาความรู้ ทำให้การดำเนินงานของอุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช อุทยานการเรียนรู้เทศบาลนครพิษณุโลก และศูนย์การเรียนรู้เทศบาลตำบลอากาศอำนวย มีคุณลักษณะและความโดดเด่นของการดำเนินงานที่แตกต่างกันออกไป โดย อุทยานการเรียนรู้เมืองนครศรีธรรมราช เน้นการให้ความรู้และแรงบันดาลใจทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแก่เด็กและเยาวชน พัฒนาขึ้นจากคำริของผู้นำทางการเมือง มีการนำเด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่กระบวนการจัดตั้งอุทยานการเรียนรู้ มีการนำรูปแบบของการบริหารจัดการรูปแบบใหม่ที่เป็นโครงการอิสระ เพื่อเปิดโอกาสให้ทีมงานคนรุ่นใหม่มีอิสระในการคิดค้นงานและพัฒนาอุทยานการเรียนรู้ อุทยานการเรียนรู้เทศบาลนครพิษณุโลก มีจุดเด่นอยู่ที่ห้องสมุดมีชีวิต มีการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ที่อยู่ใจกลางเมืองพิษณุโลกเพื่อตอบสนองความต้องการของคนทุกวัย มีรูปแบบของการบริหารจัดการแบบผสมผสานระบอบราชการและพนักงานจ้างเหมาแบบโครงการ เพื่อสร้างความเป็นอิสระของหน่วยจัดการในการคิดและจัดกิจกรรม สำหรับศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเทศบาลตำบลอากาศอำนวย จังหวัดสกลนคร มีเอกลักษณ์ที่แตกต่างไปจากแหล่งเรียนรู้ในสังคมเมือง ยึดหลักของการจัดสรรทุนทางสังคมและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีรูปแบบการบริหารจัดการและงบประมาณด้วยวิธีบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานภายในเทศบาลตำบล นอกจากนี้ ผลลัพธ์ของโครงการวิจัยยังทำให้ได้เครือข่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพิ่มเติมอีก 3 แห่ง ที่ยอมรับแนวคิดการจัดการศูนย์เรียนรู้และได้นำประยุกต์ใช้กับการพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรมด้วย